

2019-01-25

Ert dnr:
A2018/01812/AR
M

Arbetsrättssektionen
Anna Svanestrand

Arbetsmarknadsdepartementet
Gunilla Qvarsebo
103 33 STOCKHOLM

Fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister Ds 2018:40

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tillstyrker förslagen i promemorian med de synpunkter som anges nedan.

SKL föreslår följande ändringar:

- SKL anser att förbudet i den föreslagna 41 d § första stycket bör rikta sig till arbetstagarorganisationer, inte arbetstagare som anges i förslaget.
- SKL anser att ordet ”individuella” bör strykas i förslagens 41 e § första stycket.

Bakgrund

Under senare tid har frågan om tillåtligheten av stridsåtgärder mot en arbetsgivare som redan är bunden av ett kollektivavtal aktualiserats. Regeringen tillsatte en utredning, Stridsåtgärdsutredningen, för att utreda frågan. Utredningen överlämnade sitt betänkande Vissa fredspliktsfrågor (SOU 2018:40) den 8 juni 2018. Samtidigt som utredningens arbete pågick, fördes förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter på privat sektor om frågan. Förhandlingarna ledde till en överenskommelse om ett partsgemensamt förslag om förändrade konfliktregler på svensk arbetsmarknad. Förslaget som har tagits fram av LO, TCO, Saco och Svenskt Näringsliv överlämnades den 10 juli 2018 till Arbetsmarknadsdepartementet. Parterna angav i samband med överlämnandet att förslaget i sin helhet bör läggas till grund för en ändrad lagstiftning.

Ändrade konfliktregler på arbetsmarknaden

Förslagen i promemorian överensstämmer med mindre justeringar med parternas förslag. Förslagen innebär en ändring av gällande rätt vad gäller två situationer, där både Stridsåtgärdsutredningen och de parter som nämns ovan har identifierat att det finns brister i lagstiftningen. Det är dels när en stridsåtgärd vidtas mot en arbetsgivare som redan är bunden av ett kollektivavtal, dels när en stridsåtgärd används som ett påtryckningsmedel i en rättstvist.

Stridsåtgärder mot en arbetsgivare som redan är bunden av kollektivavtal

SKL tillstyrker att ett förbud införs mot att vidta eller delta i en stridsåtgärd mot en arbetsgivare som redan är bunden av ett kollektivavtal, om inte åtgärden har till syfte att uppnå ett kollektivavtal som medför fredsplikt och de förutsättningar som i övrigt anges i promemorian är uppfyllda.

SKL anser dock att regleringen, som handlar om begränsningar mellan parter på arbetsmarknaden, bör rikta sig mot arbetstagarorganisationer, inte arbetstagare som anges i förslagets 41 d § första stycket. En regel som gör rätten att vidta stridsåtgärder beroende av att ändamålet är att teckna kollektivavtal, bör rikta sig till sådana subjekt som kan ingå kollektivavtal, vilket på arbetstagersidan är arbetstagarorganisationer.

Regleringen i promemorians förslag, liksom i parternas överenskommelse, riktar sig mot enskilda arbetstagare. Detta till skillnad mot Stridsåtgärdsutredningens förslag, som riktade sig mot arbetstagarorganisationer. Att rikta förbudet mot enskilda arbetstagare gör enligt SKL att regleringen blir svår att förstå och tillämpa. En enskild arbetstagers rätt att vidta stridsåtgärder beror på om syftet med åtgärden är att uppnå ett kollektivavtal, trots att en enskild arbetstagare inte kan ingå ett kollektivavtal.

Vidare anges i förslagets 41 d § första stycket punkten 1 att det är en arbetstagarorganisation som vidtagit stridsåtgärden. Enligt 41 d § första stycket punkten 2 är arbetstagens rätt att vidta eller delta i stridsåtgärden beroende av att arbetstagarorganisationen har förhandlat med arbetsgivaren om de krav som organisationen ställer. I punkten 3 är det arbetstagarorganisationen som uppställer villkor för att upphöra med stridsåtgärden. Det är alltså tydligt att det är en arbetstagarorganisation som ska uppfylla kraven för att stridsåtgärden ska vara lovlig. SKL menar därför att även förbudet mot stridsåtgärder bör riktas till arbetstagarorganisationer. Den förändring som SKL nu föreslår kan innebära att en redigering ska ske så att bestämmelsen placeras som en ny bestämmelse under 42 §.

SKL noterar att regleringen i promemorians förslag i 41 d § möjligen inte löser alla frågor som skulle kunna uppstå. Regeringen och arbetsmarknadens parter behöver följa utvecklingen för att se om regleringen uppfyller sitt syfte, om den genomförs.

Stridsåtgärder för påtryckning i rättstvister

SKL tillstyrker förslaget att arbetsgivare och arbetstagare inte ska få vidta eller delta i en stridsåtgärd som har till ändamål att utöva påtryckning i en rättstvist.

SKL föreslår att ordet "individuella" stryks i förslagets 41 e §. Det är oklart vad som avses med ordet i bestämmelsen. Det bör vara tydligt att förbudet mot stridsåtgärder i

rättstvister även ska gälla rättstvister som avser flera personer. Ordet ”individuella” bör därför strykas.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande

Styrelsen
2019-01-25

Reservation från Vänsterpartiet, SKL:s styrelse 2019-01-25

Fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister

Vänsterpartiet lämnar reservation med hänvisning till eget yrkande om att nedanstående yttrande ersätter det av styrelsen beslutade.

Yttrande angående Ds 2018:40

Fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister

Sammanfattning

Vänsterpartiet föreslår att förslagen i promemorian avslås.

Bakgrund

Den av regeringen tillsatta utredningen, Stridsgårdsutredningen, överlämnade sitt betänkande Vissa fredspliktsfrågor (SOU 2018:40). De fackliga parterna kände sig tvingade att förhandla med Svenskt Näringsliv och man kom fram till en överenskommelse. Det har av fackliga företrädare beskrivits som skademinimering att gå med på denna överenskommelse. Denna överenskommelse ligger nu till grunden för denna promemoria. Utan att regeringen tillsatt Stridsgårdsutredningen hade aldrig facken behövt gå med på detta avtal.

Förslagen

I MBL 41d§ föreslås att en arbetstagare inte får vidta eller delta en stridsåtgärd mot en arbetsgivare som redan är bunden av ett kollektivavtal för arbetet i fråga

1. ”Om åtgärden inte har till ändamål att uppnå ett kollektivavtal som medför fredsplikt mellan arbetsgivaren och den arbetstagarorganisation som vidtagit stridsåtgärden”

I debatten om motiven till att minska utrymmet för stridsåtgärder (enbart de fackliga) har ett exempel från Göteborgs Hamn oftast tagits fram. En facklig organisation har där krävt ett kollektivavtal, varför förslaget i promemorian i detta fall är verkningslöst. Syftet har inte varit att tränga ut ett annat kollektivavtal. Situationen kunde även vara en annan dvs det fack som nu kräver ett kollektivavtal kunde haft avtalet medan de som nu har ett avtal kunnat varit det avtals-krävande facket. En annan möjlighet är att ett tredje ”fack” haft ett ”kollektivavtal”. Om ett fack kräver ett kollektivavtal och förhandlar för detta samt till slut vidtar stridsåtgärd för detta syfte kan det bli föremål för prövning i Arbetsdomstolen gällande ”ändamålet” enligt lagtexten.

I kommentarerna till konsekvenserna av förslagen i promemorian sägs på sidan 49 ”Den föreslagna regleringen innebär att fler stridsåtgärder än tidigare kan betraktas som olovliga”. Det kan ses som förslagen har ett annat syfte än att lösa problemen i Göteborgs Hamn.

I Arbetsdomstolens dom nr 110 från 2005 gavs Pappersindustriarbetareförbundet rätt att vidta stridsåtgärd för att få ett kollektivavtal för sina medlemmar. Alla arbetare på Figeholms pappersbruk var medlemmar i Pappers. Trots detta ville arbetsgivarna att de skulle lyda under

Metalls avtal. Pappers varslade om stridsåtgärd, arbetsgivarna ville interimistiskt stoppa stridsåtgärden. Arbetsgivarna vill ha det sämre avtalet och stoppa Pappers krav om ett avtal. Man menade att Pappers ville undanröja ett redan existerande kollektivavtal. Arbetsgivarna arbetar för att kunna ha ökade möjligheter till ett sämre kollektivavtal med hänvisning till att det är först tecknat. Det är utifrån den kontexten tillsättande av Stridsgårdsutredningen och nuvarande förslag ska ses.

Enligt Vänsterpartiet bör förslagen i promemorian avstyrkas.